

Jaarverslag Faunabeheereenheid Zuid-Holland 2020

Faunabeheereenheid Zuid-Holland
2022
Den Haag

Faunabeheereenheid Zuid-Holland

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag 2020 van de Stichting Faunabeheereenheid Zuid-Holland (de FBE). De FBE is verantwoordelijk voor het vormgeven en coördineren van de uitvoering van jacht, duurzaam beheer en schadebestrijding in Zuid-Holland. De taken en bevoegdheden van de FBE zijn vastgelegd in de Wet natuurbescherming (Wnb).

In 2020 bestond het bestuur van de FBE uit een onafhankelijke voorzitter, vertegenwoordigers van organisaties van grondeigenaren en -gebruikers alsmede een vertegenwoordiger namens de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren en de Vereniging Boeren natuur Zuid-Holland. Ondanks de verschillende opvattingen die binnen de organisaties van de FBE leven, hebben de bestuursleden in goede harmonie samengewerkt.

De regionale wildbeheereenheden (WBE's) - verenigingen van jachthouders met een jachttake en anderen - zien toe op de uitvoering van de faunabeheerplannen in hun werkgebied. De FBE heeft de 15 Zuid-Hollandse WBE's ondersteund bij deze taken en heeft nauw met ze samengewerkt. De FBE heeft de verantwoordelijkheid voor het faunabeheer in Zuid-Holland in het landelijk en stedelijk gebied. De FBE ondersteunt dus ook veel particulieren en (overheids-)organisaties en vraagt voor hen de benodigde ontheffingen aan. Het registratiesysteem Dora is verbeterd en uitgebreid. Het verstrekken van toestemming voor de uitvoering verloopt nu uitsluitend via Dora.

Het jaar 2020 stond in het teken van Covid 19 en alle daardoor opgelegde maatregelen. De medewerkers van het bureau hebben thuis gewerkt, veruit het merendeel van alle overleggen en bestuursvergaderingen vonden digitaal plaats. Er golden beperkingen ten aanzien van het kunnen tellen van soorten waardoor niet bij alle tellingen het telprotocol kon worden gevolgd. Doordat vele Nederlanders er in de natuur op uit trokken, vond er veel verstoring plaats. Dit maakte de uitvoering van beheer en schadebestrijding er niet gemakkelijker op.

Er is in de provincie Zuid-Holland nog geen individueel soortenbeleid, in 2020 zijn wel de stappen gezet in de procedure om tot beleid te komen. Naar verwachting zal dit beleid in 2022 worden vastgesteld. Tot die tijd zijn er geen kaders voor het opstellen van de faunabeheerplannen. Tegen verleende ontheffingen en in sommige gevallen ook tegen goedgekeurde faunabeheerplannen kan beroep worden aangetekend. Er waren in totaal vier lopende zaken, die alle na geruime wachttijd in 2020 ter zitting kwamen maar waarin pas na 2020 uitspraak is gedaan. Bij twee zaken leidden de verschillende processtappen en lange doorlooptijden bij de beroepsinstanties tot uitstel van het gebruik van vrijstellingen. Daarnaast merkt de FBE dat de faunabeheerplannen steeds vaker onderwerp worden van discussie, ook in de media waarbij de berichtgeving vaak weinig genuanceerd of zelfs incorrect is. Een knelpunt in de uitvoering is de opzettelijke verstoring en verhindering van het (ganzen)beheer door actiegroepen. Andere problemen bij het ganzenbeheer zijn de steeds grotere aantallen in stedelijk gebied en het ondanks nemen van vele maatregelen (licht) blijven toenemen van de populatie grauwe en Canadese ganzen. Het is het wel gelukt om de populaties van de andere ganzensoorten te stabiliseren of zelfs te laten afnemen.

VOORWOORD	2
1. FAUNABEHEEREENHEID ZUID-HOLLAND	4
INLEIDING	4
BESTUUR	5
BUREAU	5
WILDBEHEEREENHEDEN	5
REGISTRATIESYSTEEM (DORA).....	7
DAGELIJKE WERKZAAMHEDEN	7
FAUNABEHEERPLANNEN	7
RECHTSZAKEN	7
REGIOGROEPEN EN GANZENBEHEER	8
FAUNATELLINGEN	8
LANDELIJKE OVERLEG UNIFORMERING RAPPORTAGES EN TELLINGEN	8
AFSTEMMING BINNEN DE PROVINCIE	8
OVERLEG MET ANDERE FAUNABEHEEREENHEDEN	8
VERBETERINGEN KAARTENMODULE IN DORA.....	8
2. KNELPUNTEN EN AANBEVELINGEN	9
PROVINCIAAL BELEID.....	9
TEGEMOETKOMING IN DE FAUNASCHADE	9
DRAAGVLAK VOOR HET FAUNABEHEER.....	9
VERSTORING UITVOERING DOOR ACTIEGROEPEN	9
BELEID BEVERS	9
BELEID DAMHERTEN	10
BELEID MEEUWEN IN STEDELIJK GEBIED	11
BELEID EXOTEN EN VERWILDERDE DIEREN	11
CONVENANT Vliegveiligheid Schiphol en Rotterdam The Hague Airport	11
3. RAPPORTAGE JACHT, BEHEER EN SCHADEBESTRIJDING PER DIERSOORT	12
INLEIDING	12
TELLINGEN TIJDENS COVID 19.....	12
ROTTERDAM THE HAGUE AIRPORT.....	12
DAMHERT	12
REE	14
KONIJN	15
HAAS EN FAZANT	17
HOUTDUIF	18
WILDE EEND.....	19
GANZEN	20
KNOBBELZWAAN	25
SMIENT	26
KRAAIACHTIGEN	27
MEEUWEN IN HAVENGEBIEDEN	29
VOS	31
EXOTEN EN VERWILDERDE DIEREN	32
BEVER.....	33
RATTEN	34
LITERATUUR.....	35

1. Faunabeheereenheid Zuid-Holland

Inleiding

Op 7 februari 2003 is, op verzoek van de provincie Zuid-Holland, de Stichting Faunabeheereenheid Zuid-Holland (de FBE) opgericht. De voorganger van de Wet natuurbescherming (Wnb) de Flora- en faunawet (Ffw)¹, introduceerde de faunabeheereenheid als het orgaan dat verantwoordelijk is voor het vormgeven en uitvoeren van een groot deel van het faunabeheer in een provincie. In de Memorie van toelichting op het Besluit Faunabeheer (een algemene maatregel van bestuur van de Ffw) staat: "Door hun coördinerende rol waarborgen faunabeheereenheden een planmatige aanpak van dat beheer (kamerstukken II 1995/96, 23 147, nr. 7, blz. 27). Deze is belangrijk; met een dergelijke planmatige aanpak is het mogelijk de bestrijding van schade die wordt aangericht door beschermde inheemse dieren, zodanig te regelen dat de stand van de betrokken diersoorten niet in gevaar komt. Ook in geval van schadebestrijding blijft het belangrijkste uitgangspunt van de wet, de bescherming van diersoorten, overeind. Een planmatige aanpak biedt een betere waarborg voor de instandhouding van de populaties van de desbetreffende diersoorten dan wanneer elke grondgebruiker of jachthouder afzonderlijk, ieder voor zijn eigen gebied, het beheer voert."

In art. 3.12 lid 2 Wnb is (samengevat) bepaald dat de rechtsvorm van een faunabeheereenheid een vereniging met volledige rechtsbevoegdheid of stichting is en is bepaald dat een faunabeheereenheid bestaat uit de jachthouders uit het werkgebied van de faunabeheereenheid en uit (regionale) maatschappelijke organisaties die een duurzaam beheer van in het wild levende dieren voorstaan. Het jachthouderschap is verbonden met de eigendom van de grond. Of de eigenaar, of de pachter of de huurder van het jachtrecht, is jachthouder. Een faunabeheereenheid is dus een "grondgebonden" organisatie waarin grondeigenaren en -gebruikers samenwerken en waarin ook maatschappelijke organisaties zijn vertegenwoordigd. Onder de Flora- en faunawet bestond een faunabeheereenheid alleen uit jachthouders, de Wnb voegde de maatschappelijke organisaties toe.

De grondeigenaren en -gebruikers (jachthouders) hebben een rechtstreeks belang bij de uitvoering van het faunabeheer. Zij zullen eigen schade willen voorkomen en daarnaast zijn ze ook verplicht schade bij derden te voorkomen. Het faunabeheer wordt ook uitgevoerd ter bescherming van publieke belangen. De FBE moet functioneren binnen de wettelijke regeling en binnen het beleid van de provincie. De provincie is op haar beurt afhankelijk van de FBE en het goede functioneren van de FBE. De FBE "ontzorgt" de provincie door planmatige uitvoering en coördinatie van de uitvoering (geen vele individuele ontheffingen), het streven naar consensus bij de partijen, de contacten met het veld, de kennis die bij de FBE aanwezig is en voorlichting aan en ondersteuning van partijen.

GS hebben in de Beleidsregel vastgelegd dat faunabeheer ook daadwerkelijk in bijna alle gevallen plaatsvindt via de FBE. Er is geregeld dat alle aanvragen voor ontheffing van derden (m.u.v. ontheffing voor schadebestrijding op het vliegveld van Rotterdam The Hague Airport) via de FBE verlopen. Daarnaast is geregeld dat ontheffingen die niet steunen op een faunabeheerplan slechts een beperkte looptijd hebben. Ook opdrachten voor de bestrijding van verwilderde dieren en exoten lopen over het algemeen via de FBE.

De kernwerkzaamheden van de FBE zijn het opstellen van faunabeheerplannen en de coördinatie en monitoring van de uitvoering van deze plannen in samenwerking met de wildbeheereenheden. De uitvoering gebeurt in een aantal gevallen op basis van plannen van aanpak van degenen die het beheer uitvoeren die door de FBE worden beoordeeld op conformiteit met het faunabeheerplan. De provincie eist daarnaast o.a. dat de FBE de onderbouwing van de noodzaak van al het beheer en de invloed van het beheer op de staat van instandhouding in de faunabeheerplannen opneemt. Ook moet de FBE apart de benodigde ontheffingen en opdrachten aanvragen bij de Omgevingsdienst Haaglanden. Aanvullende

¹ De Ffw is op 1 april 2002 van kracht geworden.

taken die de FBE uitvoert zijn het aanvragen van ontheffingen voor derden en advisering van derden waaronder ook gemeenten en waterschappen, het coördineren van de bestrijding van de rosse stekelstaart (invasieve exoot) het (laten) uitvoeren van tellingen, het meeverdedigen als belanghebbende van besluiten in de vele juridische procedures, advisering van GS en voorlichting aan Statenleden. Bij de uitvoering zijn vele organisaties (wildbeheereenheden, terreinbeheerders, gemeenten, waterschappen, bedrijven, politie) en mensen betrokken. De FBE heeft een website (www.fbezh.nl). Vragen van uitvoerders, burgers, bedrijven en de pers die bij de FBE binnenkomen worden beantwoord. De FBE ondersteunt de provincie bij de communicatie over het beleid en het beheer.

Faunabeheer is een politiek gevoelig onderwerp waarover in de samenleving veel verschillende opvattingen bestaan, ook bij de organisaties die samenwerken in de FBE. Er zijn veel (belanghebbende) partijen betrokken bij het faunabeheer en de betreffende wetgeving is complex. De FBE streeft naar een breed draagvlak voor de te nemen maatregelen door het bereiken van consensus binnen de FBE en door het organiseren van een inspraakprocedure bij de totstandkoming van faunabeheerplannen.

Bestuur

In het bestuur van de FBE hadden in 2020 zitting:

1. Dhr. J.J. Helder, onafhankelijk voorzitter;
2. Mw. J. van Hoey Smith (plaatsvervangend voorzitter), namens Federatie Particulier Grondbezit;
3. Dhr. W.F.M. van den Assem (secretaris/penningmeester) namens de Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging en de Nederlandse Organisatie voor Jacht en Grondbeheer;
4. Dhr. B.J. Niemansverdriet namens LTO Noord;
5. Dhr. J. Visser namens Natuurmonumenten en Zuid-Hollands Landschap;
6. Dhr. P. Boertje namens de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren en de Vereniging Boerennatuur Zuid-Holland;
7. Dhr. N. de Snoo, agendalid (met adviesrecht; zonder stemrecht) namens Staatsbosbeheer.

Er hebben in 2020 zes bestuursvergaderingen plaatsgevonden.

Bureau

De FBE huurde in 2020 kantoorruimte (één kamer) in het provinciehuis te Den Haag en heeft een fulltime directeur, een fulltime beleidsondersteunend medewerker, een parttime administratieve kracht (0.5 Fte) en een parttime juridisch adviseur (0.4 Fte) in dienst. Daarnaast heeft de FBE een medewerker op inhuurbasis die het ganzenbeheer coördineert en aanstuurt o.a. via de regiogroepen van de FBE.

Wildbeheereenheden

Wildbeheereenheden zijn volgens de Wnb (samengevat) verenigingen van jachthouders met een jachtakte en anderen die het door de faunabeheereenheid vastgestelde faunabeheerplan uitvoeren in hun werkgebied en bevorderen dat het faunabeheer wordt uitgevoerd in samenwerking met en ten dienste van grondgebruikers of terreinbeheerders. Ook grondgebruikers en terreinbeheerders moeten lid kunnen worden van de wildbeheereenheid. Een jachthouder (= de eigenaar of pachter van de grond of de huurder van het jachtrecht) heeft een jachtakte nodig om faunabeheer met het geweer uit te kunnen voeren. Er zijn in Zuid-Holland ongeveer 1.700 jachtaktehouders. Niet alle jachtaktehouders zijn jachthouder (en niet alle jachthouders hebben een jachtakte). Faunabeheer met het geweer kan alleen in een jachtveld van een jachthouder - dat voldoet aan de eisen die de wet aan een jachtveld stelt - worden uitgevoerd².

² GS kunnen wel ontheffing verlenen voor het afwijken van de jachtveldvereisten.

De ligging van de Zuid-Hollandse WBE's is weergegeven op afbeelding 1. De FBE werkte ook in 2020 nauw samen met de 15 wildbeheereenheden en ondersteunt de WBE's: een goede en regionaal ingebedde uitvoering van het faunabeheer is een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Afbeelding 1: Ligging van de Zuid-Hollandse WBE's

Registratiesysteem (Dora)

De FBE gebruikt ten behoeve van de monitoring een digitaal systeem (Dora). Uitvoerders rapporteren via Dora aan de FBE over het uitgevoerde beheer. De resultaten van de tellingen worden in Dora ingevoerd. De WBE's werken samen met de FBE aan het goed functioneren van Dora. De volledige overgang van rapportage via brief, fax en mail naar Dora heeft enkele jaren in beslag genomen. Het systeem is verbeterd en uitgebreid. Het verstrekken van toestemming voor de uitvoering verloopt nu uitsluitend via Dora.

Dagelijkse werkzaamheden

Het kantoor van de FBE is op bijna alle werkdagen bereikbaar geweest. Belangrijkste werkzaamheden die het gehele jaar zijn uitgevoerd:

- Het opstellen van faunabeheerplannen
- Het aanvragen van ontheffingen
- Het geven (na digitale aanvraag) van toestemming voor de uitvoering en het verzamelen van de rapportages over deze uitvoering.
- Het informeren van de uitvoerders en het opstellen van de eindrapportages.
- Het beoordelen van de uitvoeringsplannen voor bestrijding van meeuwen, konijnen en vossen.
- Het communiceren met uitvoerders, o.a. via nieuwsbrieven en het beantwoorden van vragen van uitvoerders.
- Het onderhoud van het digitale registratiesysteem (Dora) van de FBE.
- Het onderhoud van de website van de FBE.
- Het onderhouden van contacten en samenwerken met de regionale uitvoerders en uitvoeringsorganisaties.
- Het verstrekken van informatie over de uitstaande toestemmingen aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid.
- Het geven van informatie, voorlichting en advies aan grondgebruikers, jagers, gemeenten, bedrijven, burgers, handhavers, provincie en journalisten over de (on)mogelijkheden van het faunabeheer ter voorkoming van schade.

Faunabeheerplannen

In 2020 heeft de tweede inspraakronde plaatsgevonden ten aanzien van het nieuwe faunabeheerplan ree waarna het plan is vastgesteld en op 18 juni 2020 ter goedkeuring is ingediend bij GS. GS hebben het plan op 15 september 2020 goedgekeurd.

Het faunabeheerplan Meeuwen havengebieden Rotterdam, Dordrecht en Alblasterdam 2015 – 2019 is in 2020 verlengd met een looptijd voor de periode 1 april t/m 31 juli 2020. Het faunabeheerplan ganzen Zuid-Holland 2015-2020 is verlengd met een verlengde looptijd voor de periode 1 november 2020 t/m 1 maart 2021.

Rechtszaken

De laatste jaren wordt vrijwel ieder besluit t.a.v. het faunabeheer aangevochten. Het betreft de volgende besluiten: de goedkeuringsbesluiten van de faunabeheerplannen die door GS worden verdedigd en ontheffingen en opdrachten die door de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH) namens GS worden verdedigd. Het zijn een paar belangengroepen die bijna alle bezwaren, beroepen en hoger beroepen aantekenen: *De Faunabescherming*, *Animal Rights*, *Fauna4life*, *Stichting Dierenradar* en *de Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland*. Deze procedures brengen veel werk met zich mee voor GS/ODH maar ook voor de FBE die optreedt als derde partij in de procedures. Hierna - onder hoofdstuk 3 per diersoort - zijn alle in 2020 gevoerde procedures opgenomen.

Regiogroepen en ganzenbeheer

Coördinatie van de uitvoering van het ganzenbeheer is een taak van de FBE. De FBE heeft de provincie in vier regio's verdeeld en in elke regio is een werkgroep van de FBE actief. Afgevaardigden van de plaatselijke terreinbeheerders, wildbeheereenheden en ook van enkele gemeenten en waterschappen en van Rotterdam The Hague Airport hebben zitting in deze groepen. De FBE organiseert regelmatig bijeenkomsten. Met name zaken rond de uitvoering van het ganzenbeheer worden besproken en afgestemd. In 2020 hebben de regiogroepen als gevolg van de maatregelen rond Covid 19 niet vergaderd.

Faunatellingen

In een normaal jaar organiseert de FBE de wintertelling knobbelzwanen, de voorjaarsstelling van diverse soorten, ree- en damherttellingen en de zomertelling ganzen. In 2020 zijn veel tellingen niet doorgegaan in verband met de maatregelen rond Covid 19. De wintertelling knobbelzwanen en de zomertelling ganzen zijn de enige tellingen die volledig volgens protocol zijn uitgevoerd. Het rapport van de zomertelling ganzen is geschreven door CLM en is terug te vinden op de website van de FBE.

Landelijke overleg uniformering rapportages en tellingen

Om landelijke overzichten te kunnen maken van tellingen en beheerrapportages is het nodig dat rapportages en tellingen worden geüniformeerd. De FBE heeft geparticipeerd in het landelijke overleg hierover.

Afstemming binnen de provincie

De provincie is verantwoordelijk voor het faunabeleid en keurt de faunabeheerplannen goed, de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH) verleent de ontheffingen om de faunabeheerplannen uit te voeren en de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ) houdt toezicht op de uitvoering. Een vertegenwoordiger van de provincie is aanwezig geweest bij de bestuursvergaderingen van de FBE en daarnaast is er tweewekelijks overlegd op ambtelijk niveau. Daarnaast heeft het FBE-bestuur overleg met de gedeputeerde gevoerd.

Met de ODH is regelmatig overlegd op ambtelijk niveau over de ontheffingsaanvragen en de rechterlijke procedures. De FBE levert aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid overzichten van de uitstaande toestemmingen voor gebruik van de ontheffingen. Daarnaast heeft er ongeveer maandelijks overleg plaats gevonden tussen de provincie, ODH, OZHZ en FBE op ambtelijk niveau over lopende zaken.

Overleg met andere faunabeheereenheden

In elke provincie is er één faunabeheereenheid actief. In 2020 hebben de voorzitters en adjunct-secretarissen/directeuren van de provinciale faunabeheereenheden vier keer overlegd.

Verbeteringen kaartenmodule in Dora

In samenwerking met Wididi is in 2019 een begin gemaakt met het vernieuwen van de kaartenmodule in Dora. De nieuwe module maakt gebruik van GIS software van ESRI. Met deze software is het mogelijk om gebieden op perceelniveau in te tekenen en om overlappingsen tussen velden op te sporen en aan te passen. Tevens stelt de nieuwe module de WBE's in staat om het WBE-gestuurde beheer te coördineren en controleren. De verwachting was dat de testfase eind 2020 afgerond zou zijn. Dit project heeft echter onvoorziene vertraging opgelopen en het eerste onderdeel wordt in 2021 afgerond.

2. Knelpunten en aanbevelingen

Provinciaal beleid

In 2020 is de provincie Zuid-Holland gestart met een proces om te komen tot individueel soortenbeleid. De provincie heeft daartoe alle ketenpartners benaderd voor een aantal gesprekken. Vanwege de bijzondere rol van de Faunabeheereenheid in relatie tot dit soortenbeleid, heeft er ook overleg plaatsgevonden tussen het bestuur van de Faunabeheereenheid en provincie. Tot de vaststelling van dit beleid, naar verwachting in 2022, ontbreekt het aan kaders voor de faunabeheerplannen. Het faunabeheerplan is de grondslag voor de onderbouwing van de ontheffingen die nodig zijn om het faunabeheer uit te kunnen voeren. Door een duidelijk provinciaal beleid per soort en weergave van voorwaarden waaronder ontheffing kan worden verleend, zal het traject van ontheffingsaanvraag en -verlening naar verwachting vereenvoudigen. Verderop in dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op waar het ontbreken van kaders o.a. knelpunten oplevert t.a.v. het beheer van bevers, damherten, meeuwen en exoten.

Tegemoetkoming in de faunaschade

Een andere rol voor GS is de in de Wet natuurbescherming neergelegde verplichting om een tegemoetkoming te verstrekken voor de schade aangericht door beschermde dieren zover die schade redelijkerwijs niet of niet geheel ten laste van de benadeelde behoort te blijven, waarbij de tegemoetkoming naar billijkheid wordt bepaald. De verplichting van GS hangt dus samen met de mogelijkheden die de benadeelde heeft om de schade te voorkomen. Omdat de mogelijkheden om schade te voorkomen verschillen per provincie (o.a. door verschillen in talrijkheid van dieren en bestrijdingsmogelijkheden en door schorsingen in het kader van juridische procedures), ligt maatwerk per provincie t.a.v. de tegemoetkoming meer voor de hand dan algemene regels voor alle provincies. De FBE raadt GS aan om bij beslissingen over de (on)mogelijkheden van beheer en schadebestrijding, ook eventuele aanpassingen in de regels voor de tegemoetkoming te betrekken. Bij aanpassingen in de regels voor de tegemoetkoming, is het verstandig om te bekijken of er nog wordt voldaan aan de verplichtingen die de wet stelt.

Draagvlak voor het faunabeheer

In de FBE werken organisaties met verschillende belangen en inzichten samen. De FBE heeft eerder besloten om concepten van de faunabeheerplannen voor te leggen aan maatschappelijke organisaties voor inspraak. Omdat echter de meningen over het faunabeheer breed uiteenlopen, kan nooit aan alle eisen en inzichten tegemoet worden gekomen. De FBE merkt dat de faunabeheerplannen steeds meer onderwerp worden van discussie, ook in de media waarbij de berichtgeving vaak weinig genuanceerd of zelfs incorrect is. De FBE zal daarom in overleg met de provincie bekijken of de communicatie over het faunabeheer moet worden uitgebreid.

Verstoring uitvoering door actiegroepen

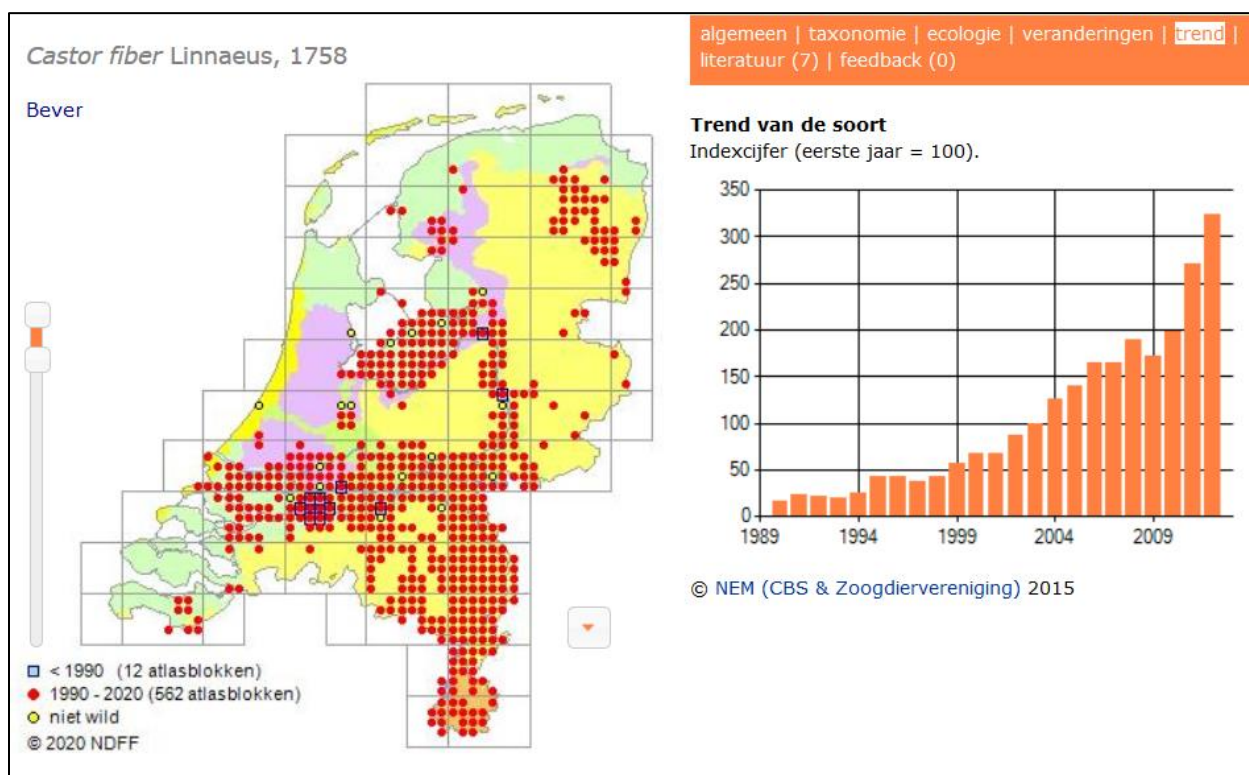
Opzettelijke verstoring en verhindering van de uitvoering van het (ganzen)beheer en volgen en langdurig filmen van jagers door actiegroepen komt vaak voor in Zuid-Holland en is onwenselijk.

Het realiseren van de doelen van het vastgestelde beheer wordt hierdoor bemoeilijkt. De actiegroep *Animal Rights*, in samenwerking met *Stop de ganzenmoord*, treedt vooral op in de Hoeksche Waard, bij de Reeuwijkse Plassen en op Goeree-Overflakkee. In de Krimpenerwaard is de *Stichting Dierenradar* actief.

Beleid bevers

De bever is het grootste knaagdier van Europa. Na een aantal herintroducties is het aantal dieren in Nederland en Zuid-Holland gestaag toegenomen (afbeelding 2). Bevers kunnen o.a. grote schade aan dijken/openbare veiligheid, gewassen en andere natuurwaarden aanrichten. In Limburg hebben Gedeputeerde Staten in 2016 een beleidslijn vastgesteld waarna de FBE Limburg een faunabeheerplan

heeft opgesteld. Op grond daarvan is er in Limburg een ontheffing verleend. Waterschap Vallei en Veluwe, waterschap Rijn en IJssel, waterschap Hollandse Delta, waterschap Rivierenland, Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden en Waterschap Amstel, Gooi en Vecht hebben in overleg met Rijkswaterstaat, de Unie van Waterschappen en de provincies en FBE's Gelderland en Zuid-Holland en de Zoogdierverseniging een beverprotocol opgesteld waarin wordt beschreven in welke situaties er kan worden ingegrepen en wordt voorgeschreven op welke manier. Om de maatregelen die in het protocol worden beschreven te kunnen uitvoeren, heeft de FBE in 2020 ontheffing aangevraagd. De provincie Zuid-Holland heeft voor de bever aangegeven binnen welke voorwaarden zij bereid is ontheffing te verlenen.

Afbeelding 2: **Links:** Verspreiding van de bever in Nederland; **NEM Rechts:** Trend van de bever in Nederland; indexcijfer (eerste jaar = 100) (NDFF Verspreidingsatlas Zoogdieren, 2020)

Beleid damherten

In het faunabeheerplan damherten van de FBE's Noord- en Zuid-Holland – dat gaat over het gebied tussen IJmuiden en Den Haag – zijn vier leefgebieden voor damherten aangewezen: (1) Nationaal Park Zuid-Kennemerland (NH), (2) Amsterdamse Waterleidingduinen, Boswachterij Noordwijk en de Blink (ZH en NH), (3) Coepelduinen (ZH) en (4) Meijendel en Berkheide (ZH). In deelgebieden 1 en 2 bevinden zich grote populaties damherten, in deelgebieden 3 en 4 komen sporadisch damherten voor.

Buiten de hiervoor aangegeven geschikte leefgebieden veroorzaken damherten al snel schade aan de verkeersveiligheid, landbouwgewassen en flora en fauna. Damherten komen op steeds meer plaatsen voor in Zuid-Holland. Het zijn hoogst ontsnapte of losgelaten dieren uit hertenkampen die daarna zijn verwilderd. Bijvoorbeeld in WBE Hoeksche Waard bevindt zich een snel groeiende populatie die ook regelmatig schade veroorzaakt. Het Rijk had voorheen een beleid voor damherten dat inhield dat er een paar leefgebieden zijn voor damherten en dat daarbuiten een minimale stand wordt nagestreefd. De provincie heeft inmiddels deze lijn overgenomen en in 2020 t.a.v. twee populaties verwilderde damherten opdracht verleend deze tot nul terug te brengen.

FBE Zuid-Holland

© Faunabeheereenheid Zuid-Holland | Postbus 85881 | 2508 CN | Den Haag
(085) 210 3628 | info@fbezh.nl | www.fbezh.nl

Beleid meeuwen in stedelijk gebied

In Zuid-Holland is er een faunabeheerplan van kracht voor beheer van meeuwen (bewerken van eieren) in de havengebieden van Rotterdam, Dordrecht en Alblasterdam. Voor de bestrijding van meeuwen in steden was tot 2017 het Rijk het bevoegde gezag. Onder de Wet natuurbescherming is de provincie dit geworden. Het Rijk heeft in het verleden ontheffingen afgegeven voor bestrijding van meeuwen (vervangen eieren) in o.a. Leiden, Katwijk en Den Haag. Er is echter geen beleid voor de meeuwen. De provincie Zuid-Holland zal moeten aangeven binnen welke voorwaarden zij meeuwenbeheer in steden wil toestaan.

Beleid exoten en verwilderde dieren

(Invasieve) exoten en verwilderde dieren zijn geen beschermde soorten op grond van de Wet natuurbescherming in de zin dat het niet verboden is ze te vangen of doden. Ze kunnen dus zonder toestemming worden bestreden. Voor het gebruik van bepaalde middelen voor doden of vangen, zoals het geweer en aanverwante vereisten om een geweer te mogen gebruiken (bijv. jachtveld en bebouwde kom) is wel een opdracht van GS nodig. In Zuid-Holland is voor de bestrijding van een aantal exoten de aanwijzing uit 2012 van kracht. Deze aanwijzing maakt het mogelijk de daarin genoemde (invasieve) exoten te bestrijden met de in de aanwijzing opgenomen middelen en door een specifieke benoemde groep bestrijders. Voor de huiskraai is er een specifieke regeling en dat geldt ook voor de rosse stekelstaart, de beverrat en muskusrat (naast de regeling in de aanwijzing van 2012). Voor de bestrijding van verwilderde damherten zijn in 2020 twee opdrachten gegeven.

De provincie Zuid-Holland heeft echter (nog) geen apart beleid voor (invasieve) exoten opgesteld, zoals de halsbandparkiet. Dit is wel wenselijk, ook omdat de provincie verplicht is tot het uitvoeren van bestrijding of beheer van Unielijstsoorten. Voor juist deze soorten geldt dat ze in Zuid-Holland, met uitzondering van enkele soorten, niet vaak worden waargenomen. Het is moeilijk om deze soorten op te sporen, dus als ze worden waargenomen, zouden ze ook onmiddellijk met het geweer - of met vangkooi eventueel gecombineerd met opvang - moeten kunnen worden bestreden.

Convenant vliegveiligheid Schiphol en Rotterdam The Hague Airport

Het *Convenant reduceren risico vogelaanvaringen Schiphol 2016–2018* (Staatscourant 2016 nr. 28410; 1 juni 2016) is door partijen³ verlengd tot en met 2024. Dit convenant is een voortzetting van eerdere convenanten ter reducering van risico's van vogelaanvaringen. In 2019 is gewerkt aan een vergelijkbaar convenant voor Rotterdam The Hague Airport maar in 2020 is gebleken dat dit convenant er niet zal komen.

³ De Vereniging van Nederlandse Verkeersvliegers (VNV), Schiphol Nederland BV, Vereniging Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en landschap Noord-Holland, Land- en Tuinbouworganisatie (LTO) Nederland, Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer, De colleges van Gedeputeerde Staten van de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht en De Staat der Nederlanden.

3. Rapportage jacht, beheer en schadebestrijding per diersoort

Inleiding

In dit hoofdstuk volgen per diersoort de rapportages over de uitgevoerde jacht, beheer en schadebestrijding. Daarnaast zijn er gegevens over de in 2020 door de WBE's uitgevoerde tellingen opgenomen. Er zijn op het ogenblik geen telgegevens op WBE-niveau beschikbaar van de populaties van de wilde eend en houtduif. De FBE neemt deel in een landelijke werkgroep van BIJ12 aangaande de uniformering van tellingen waarin ook wordt onderzocht hoe deze soorten het beste kunnen worden gemonitord.

Tellingen tijdens Covid 19

Door de maatregelen als gevolg van Covid-19 kon de FBE in 2020 de uitvoering van de tellingen niet verplicht stellen. Daar waar wel werd geteld was als gevolg van de maatregelen, het niet altijd en overal mogelijk om het telprotocol te volgen. De uitgevoerde tellingen zijn wel geregistreerd en zijn alsnog waardevol ter indicatie.

Rotterdam The Hague Airport

Rotterdam The Hague Airport heeft een ontheffing **ODH-2018-00140966**, voor het vangen en doden van vogels, vossen, konijnen en hazen, alsmede het opzettelijk beschadigen en vernielen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels op het terrein van het vliegveld te Rotterdam. Registraties op deze ontheffing zijn niet apart opgenomen in de tabellen bij de diersoorten maar maken onderdeel uit van de registraties op ontheffing van WBE Delfland.

Damhert

Op basis van het faunabeheerplan [Damherten in het Noord- en Zuid-Hollandse duingebied 2016-2020](#) van de FBE Noord-Holland en de FBE Zuid-Holland is beheer van damherten in Zuid-Holland mogelijk op grond van twee ontheffingen. Het beheer wordt uitgevoerd binnen het Zuid-Hollandse plangebied van het faunabeheerplan dat samenvalt met het werkgebied van de WBE Duin- en Bollenstreek. Het plangebied bestaat uit het leefgebied voor damherten - waarin ook een bufferzone ligt aan de buitenzijde van het leefgebied daar waar geen damhert-kerend raster staat - en een gebied buiten het leefgebied dat bestaat uit bebouwde en agrarische (met name bloembollen) grond.

Ontheffing ODH-2015-00718971 staat het opzettelijk verontrusten en doden van damherten toe gedurende het gehele etmaal, met gebruikmaking van geweren, honden (niet zijnde lange honden), kunstmatige lichtbronnen en binnen de bufferzone ook de geluiddemper. Deze ontheffing is geldig buiten het leefgebied van de damherten en in de bufferzone van het leefgebied die ligt in de Blink en Boswachterij Noordwijk.

Ontheffing ODH-2015-00731196 staat het opzettelijk verontrusten en doden van damherten toe gedurende het gehele etmaal met het doel om de voorjaarstand van 800 damherten voor het hele leefgebied (Zuid-Holland en Noord-Holland⁴) tot stand te brengen, met gebruikmaking van geweren, honden (niet zijnde lange honden), kunstmatige lichtbronnen en geluiddempers. Deze ontheffing is geldig binnen het leefgebied Amsterdamse Waterleidingduinen, De Blink en Boswachterij Noordwijk maar buiten de bufferzone.

Daarnaast is er gebruik gemaakt van het **aanwijzingsbesluit PZH-2010-178900422**, dat geldig is in de gehele provincie, ter voorkoming en bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige damherten en in het belang van de openbare veiligheid (op basis van dit laatste belang kan alleen worden opgetreden in het plangebied van het faunabeheerplan).

⁴ In Noord-Holland wordt een soortgelijk beheer uitgevoerd.

De uitvoerders rapporteren over: het afschot, het valwild en de voorjaarsstelling. Het afschot betreft damherten die op grond van de ontheffingen zijn geschoten in Zuid-Holland binnen en buiten het leefgebied. Het valwild betreft de damherten die zijn betrokken bij een aanrijding, damherten die uit hun lijden zijn verlost en damherten die dood zijn gevonden. Een uitgebreide beschrijving van het uitgevoerde beheer en de tellingen is te vinden in de vastgestelde tel- en beheerrapporten die op onze [website](#) staan.⁵

Op 8 juli 2020 is **opdracht ODH-2020-00089632** verleend voor het tot nul terug brengen van de omvang van de populatie (verwilderde) damherten in en rondom polder Westveen nabij Woerdense Verlaat in de gemeente Nieuwkoop (gelegen in WBE De Aarlanden).

Op 16 december 2020 is **opdracht ODH-2020-00146189** verleend voor het tot nul terug brengen van de omvang van de populatie (verwilderde) damherten binnen de grenzen van de gemeente Hoeksche Waard met uitzondering van het eiland Tiengemeten (gelegen in WBE Hoeksche Waard).

Maatregelen

In 2020 zijn er in Zuid-Holland 531 damherten geschoten, waarvan 5 in WBE De Aarlanden, twee in WBE Hoeksche Waard en 524 in WBE Duin- en Bollenstreek. In totaal zijn er 20 damherten als valwild geregistreerd waarvan er 7 betrokken waren bij een aanrijding.

Tabel 1: Gerapporteerd afschot damherten. Zuid-Holland – 2020

WBE	N2000	Buiten N2000	Totaal
De Aarlanden	5	0	5
Duin- en Bollenstreek	448	76	524
Hoeksche Waard	0	2	2
Zuid-Holland	453	78	531

Tabel 2: Gerapporteerd valwild damherten. Zuid-Holland – 2020

WBE	N2000		Buiten N2000		Totaal
	Aanrijding	Overig	Aanrijding	Overig	
De Aarlanden	0	1	0	1	2
Duin- en Bollenstreek	1	1	5	10	17
Hoeksche Waard	0	0	1	0	1
Zuid-Holland	1	2	6	11	20

Kwantitatieve populatiegegevens

De damherten worden jaarlijks in het voorjaar geteld volgens het vastgestelde telprotocol. Vanwege de maatregelen rond Covid 19 kon er niet volledig volgens protocol worden geteld. De telgegevens zijn hier daarom niet opgenomen.

Rechtszaken

Tegen opdracht ODH-2020-00146189 verleend op 16 december 2020 is bij de rechtbank Den Haag beroep ingesteld door Animal Rights en Fauna4life. Op 17 februari 2021 heeft de voorzieningenrechter een voorlopige voorziening toegekend en het besluit geschorst.

⁵ De beheerrapportages, telrapportages en het telprotocol zijn te vinden op <https://www.fbezh.nl/telrapporten>

Ree

Op 29 november 2018 is opdracht ODH-2018-00142038 afgegeven. Met besluit ODH-2019-00144968 van 20 december 2019 is de geldigheid van de opdracht gewijzigd tot uiterlijk 1 december 2020.

Opdracht ODH-2018-00142038 staat beperking van de omvang van de populatie ree in de omgeving van bepaalde wegen in de provincie Zuid-Holland toe, met gebruikmaking van geweren van een uur voor zonsopkomst tot een uur na zonsondergang en met gebruikmaking van honden, niet zijnde lange honden, ter ondersteuning bij het opsporen van gewonde reeën.

De opdracht geldt voor de volgende wegen:

- A. Wildbeheereenheid Voorne:**
 - a. N57 (Dammenweg) van het Brielse Meer tot aan het Haringvliet;
 - b. N497 (Provinciale weg) te Hellevoetsluis;
 - c. Rondeweiweg te Rockanje;
 - d. Vleerdsedijk te Rockanje;
 - e. Middelweg/Berkenrijs te Rockanje;
 - f. N496 (Westvoorneweg) te Rockanje, van de kruising met de Valweg/Molendijk tot de kruising met de Rietdijk;
 - g. Vogelenzangweg te Rockanje.
- B. Wildbeheereenheid Duin- en Bollenstreek:**
 - a. N440/N14 (Landscheidingsweg) van de Hubertustunnel tot de kruising met de N44 te Den Haag;
 - b. N441 te Wassenaar/Katwijk aan Zee;
 - c. Duinweg te Noordwijk van de kruising met de Duindamseweg tot aan de kruising met Het Lappennest;
 - d. Randweg te Noordwijk van de kruising met de Duindamseweg tot aan de kruising met de Langevelderweg.
- C. Wildbeheereenheid Hoeksche Waard:**
 - a. A29 van het Haringvliet tot aan de parkeerplaats Oude Kreek te Klaaswaal;
 - b. Lange Eendrachtsweg te Goudswaard;
 - c. Hogeweg te Zuid-Beijerland.
- D. Wildbeheereenheid Goeree Overflakkee:**
 - a. N57 van het begin van de Brouwersdam tot aan hectometerpaaltje 32,6.

De opdracht geldt tot een afstand van maximaal 500 meter aan beide zijden van hierboven genoemde wegen, tenzij binnen deze afstand tot de weg er sprake is van de aanwezigheid van een obstakel, waarvan het aannemelijk is dat dit een ree de toegang tot de weg belemmert, zoals een hek met een hoogte van minimaal twee meter of aaneengesloten bebouwing.

Daarnaast is er gebruik gemaakt van het **aanwijzingsbesluit PZH-2010-178900422** ter voorkoming en bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige reeën.

Maatregelen

Net als bij de damherten, worden voor de reeën het afschot, het valwild en de tellingen bijgehouden. In 2020 zijn er 91 reeën geschoten op basis van de opdracht. De ruime meerderheid is buiten Natura 2000-gebieden geschoten. Gedurende hetzelfde jaar zijn er 248 reeën aangereden. De meeste aanrijdingen vonden plaats in WBE Goeree-Overflakkee en WBE Voorne. (Tabel 3 en 4)

Tabel 3: Gerapporteerd afschot reeën per WBE. Zuid-Holland – 2020

WBE	N2000	Buiten N2000	Totaal
Duin- en Bollenstreek	0	18	18
Goeree-Overflakkee	5	9	14
Hoeksche Waard	0	4	4
Voorne	26	29	55
Zuid-Holland	31	60	91

Tabel 4: Gerapporteerd valwild per WBE opgesplitst naar totaal valwild en aanrijdingen. Zuid-Holland - 2020

WBE	N2000		Buiten N2000		Totaal
	Aanrijding	Overig	Aanrijding	Overig	
Alblasserwaard-Oost	0	0	6	0	6
Alblasserwaard-West	0	0	6	0	6
De Aarlanden	0	0	1	0	1
Duin- en Bollenstreek	2	8	30	32	72
Eiland IJsselmonde	0	0	5	2	7
Goeree-Overflakkee	14	10	69	9	102
Hoeksche Waard	5	27	34	24	90
Krimpenerwaard	0	0	2	0	2
Putten	1	0	10	3	14
Voorne	8	18	55	23	94
Zuid-Holland	30	63	218	93	404

Kwantitatieve populatiegegevens

De reeën worden jaarlijks in het voorjaar geteld volgens het vastgestelde telprotocol. Vanwege de maatregelen rond Covid 19 kon er niet volledig volgens protocol worden geteld. De telgegevens zijn hier daarom niet opgenomen.

Konijn

Het konijn kan gedurende het gehele jaar worden bestreden op basis van de landelijke vrijstelling en worden bejaagd in de geopende jachtperiode (15 augustus tot en met 31 januari). Het faunabeheerplan jachtsoorten 2017-2023 op basis waarvan deze bestrijding en jacht wordt uitgevoerd, is op 5 juli 2017 goedgekeurd.

Op basis van het faunabeheerplan voor de jachtsoorten is ontheffing ODH-2018-00143355, ter bestrijding van konijnen, afgegeven op 11 februari 2019.

Ontheffing ODH-2018-00143355 staat het vangen en doden van konijnen toe, in en bij dijken en kaden, in en bij taluds van wegen en spoorwegen, op industrieterreinen, op begraafplaatsen en op sportvelden, gedurende het gehele etmaal, ook in en nabij de bebouwde kom en in velden die niet voldoen aan de jachtveldvereisten en binnen de afpalingskring van een eendenkooi, met (luchtdruk)geweer, honden, fretten en buidels, vangkooien en kunstmatige lichtbronnen.

De FBE geeft toestemming voor het gebruik van deze ontheffing op basis van een plan van aanpak. De ontheffing wordt gebruikt door beheerders van (spoor)wegen, bedrijven en gemeenten.

Als aanvulling op ontheffing ODH-2018-00143355 is op 26 februari 2020 **ontheffing ODH-2019-00103668** afgegeven. Deze ontheffing staat het gebruik van een (luchtdruk)geweer voorzien van een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten toe.

De in 2020 van kracht zijnde ontheffing **ODH-2018-00140966**, verleend aan Rotterdam The Hague Airport, staat bestrijding van konijnen toe, zie hiervoor de informatie op p. 12.

Maatregelen

De uitvoerders kunnen hun geschoten of gevangen konijnen op twee manieren in Dora invoeren: op jacht/vrijstelling en op ontheffing. In 2020 zijn er in totaal 7.997 konijnen gerapporteerd waarvan 919 op jacht/vrijstelling en 7.078 op ontheffing.

Tabel 5: Gerapporteerde geschoten of gevangen konijnen op basis van jacht/vrijstelling en op ontheffing. Zuid-Holland – 2020

WBE	Ontheffing		Jacht/Vrijstelling		Totaal
	Buiten N2000	N2000	Buiten N2000	N2000	
Alblasserwaard-Oost	0	0	39	0	39
De Aarlanden	0	0	5	0	5
Delfland	36	0	7	0	43
Duin- en Bollenstreek	1	1.103	11	6	1.121
Eiland IJsselmonde	43	0	20	0	63
Goeree-Overflakkee	19	0	24	0	43
Hoeksche Waard	48	0	34	0	82
Krimpenerwaard	0	0	2	0	2
Putten	0	0	17	0	17
Rijnland Zuid	0	0	4	0	4
Schieland	79	0	104	0	183
Voorne	5.749	0	643	3	6.395
Zuid-Holland	5.975	1.103	910	9	7.997

Tabel 6: Gerapporteerde geschoten of gevangen konijnen met behulp van nachtzichtapparatuur of kunstlicht op basis van de ontheffing. Zuid-Holland – 2020

WBE	Met nachtzicht	Zonder nachtzicht	Totaal
Delfland	25	11	36
Duin- en Bollenstreek	862	242	1.104
Eiland IJsselmonde	0	43	43
Goeree-Overflakkee	0	19	19
Hoeksche Waard	0	48	48
Schieland	27	52	79
Voorne	2.207	3.542	5.749
Zuid-Holland	3.121	3.957	7.078

Rechtszaken

Tegen de ontheffing verleend op 11 februari 2019 is bij de rechtbank Den Haag beroep ingesteld door Animal Rights en Fauna4life. Op 24 november 2020 heeft de zitting plaats gevonden.

Op 5 januari 2021 heeft de rechtbank uitspraak gedaan en is het beroep gegrond verklaard en het besluit vernietigd. De FBE heeft bij Raad van State hoger beroep aangetekend.

Haas en fazant

De haas kan worden bejaagd in de geopende jachtperiode (15 oktober tot en met 31 december). Het faunabeheerplan jachtsoorten 2017-2023 op basis waarvan deze jacht wordt uitgevoerd, is op 5 juli 2017 goedgekeurd.

De fazant kan worden bejaagd in de geopende jachtperiode (fazanthaan 15 oktober tot en met 31 januari, fazanthen 15 oktober tot en met 31 december). Het faunabeheerplan jachtsoorten 2017-2023 op basis waarvan deze jacht wordt uitgevoerd, is op 5 juli 2017 goedgekeurd.

De in 2020 van kracht zijnde ontheffing **ODH-2018-00140966**, verleend aan Rotterdam The Hague Airport, staat bestrijding van hazen en fazanten toe, zie hiervoor de informatie op p. 12. In 2020 zijn geen hazen of fazanten geschoten op basis van deze ontheffing.

Maatregelen

Tabel 7: Gerapporteerd afschot hazen op jacht. Zuid-Holland - 2020

WBE	N2000	Buiten N2000	Totaal
Ade	0	482	482
Alblasserwaard-Oost	0	614	614
Alblasserwaard-West	0	678	678
De Aarlanden	0	1.015	1.015
Delfland	0	224	224
Duin- en Bollenstreek	0	541	541
Eiland IJsselmonde	0	337	337
Goeree-Overflakkee	3	652	655
Hoeksche Waard	136	2.466	2.602
Krimpenerwaard	0	619	619
Putten	0	315	315
Reeuwijk e.o.	39	583	622
Rijnland Zuid	0	311	311
Schieland	0	351	351
Voorne	0	233	233
Zuid-Holland	178	9.421	9.599

Tabel 8: Gerapporteerd afschot fazanten op jacht. Zuid-Holland – 2020

WBE	N2000	Buiten N2000	Totaal
Ade	0	7	7
Alblasserwaard-Oost	0	87	87
Alblasserwaard-West	0	45	45
De Aarlanden	0	33	33
Delfland	0	56	56
Duin- en Bollenstreek	0	2	2
Eiland IJsselmonde	0	164	164
Goeree-Overflakkee	0	493	493
Hoeksche Waard	16	394	410
Krimpenerwaard	0	77	77
Putten	0	67	67
Reeuwijk e.o.	4	21	25
Rijnland Zuid	0	26	26
Schieland	0	86	86
Voorne	0	66	66
Zuid-Holland	20	1.624	1.644

Houtduif

De houtduif kan gedurende het gehele jaar worden bestreden op basis van de landelijke vrijstelling en kan worden bejaagd in de geopende jachtperiode (15 oktober tot en met 31 januari). Het faunabeheerplan jachtsoorten 2017-2023 op basis waarvan deze bestrijding en jacht wordt uitgevoerd, is op 5 juli 2017 goedgekeurd.

De in 2020 van kracht zijnde ontheffing **ODH-2018-00140966**, verleend aan Rotterdam The Hague Airport, staat bestrijding van houtduiven toe, zie hiervoor de informatie op p. 12.

Maatregelen

Tabel 9: Gerapporteerd afschot van houtduiven op jacht, vrijstelling en ontheffing. Zuid-Holland – 2020

WBE	Ontheffing	Jacht/Vrijstelling		Totaal
	Buiten N2000	Buiten N2000	N2000	
Ade	0	364	0	364
Alblasserwaard-Oost	0	703	0	703
Alblasserwaard-West	0	372	0	372
De Aarlanden	0	1.823	0	1.823
Delfland	68	1.577	0	1.645
Duin- en Bollenstreek	0	681	0	681
Eiland IJsselmonde	0	1.756	0	1.756
Goeree-Overflakkee	0	2.649	0	2.649
Hoeksche Waard	0	6.460	17	6.477
Krimpenerwaard	0	307	0	307
Putten	0	1.264	0	1.264
Reeuwijk e.o.	0	339	12	351
Rijnland Zuid	0	1.630	0	1.630
Schieland	0	4.760	0	4.760
Voorne	0	1.006	0	1.006
Zuid-Holland	68	25.691	29	25.788

FBE Zuid-Holland

© Faunabeheereenheid Zuid-Holland | Postbus 85881 | 2508 CN | Den Haag
(085) 210 3628 | info@fbezh.nl | www.fbezh.nl

Wilde eend

De wilde eend kan worden bejaagd in de geopende jachtperiode (15 augustus tot en met 31 januari). Het faunabeheerplan jachtsoorten 2017-2023 op basis waarvan deze jacht wordt uitgevoerd, is op 5 juli 2017 goedgekeurd.

De in 2020 van kracht zijnde ontheffing **ODH-2018-00140966**, verleend aan Rotterdam The Hague Airport, staat bestrijding van wilde eenden toe, zie hiervoor de informatie op p. 12.

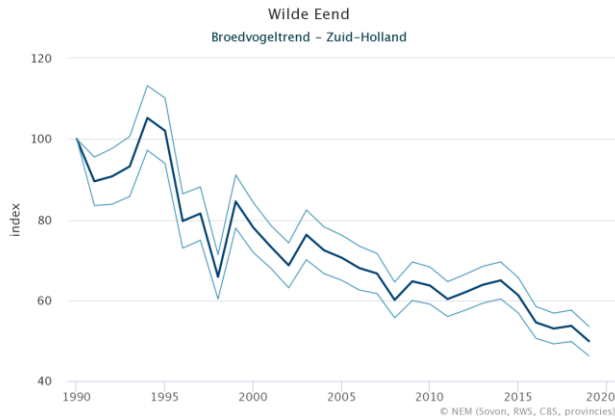
Maatregelen

Tabel 10: Gerapporteerd afschot van wilde eenden op basis van jacht en ontheffing. Zuid-Holland - 2020

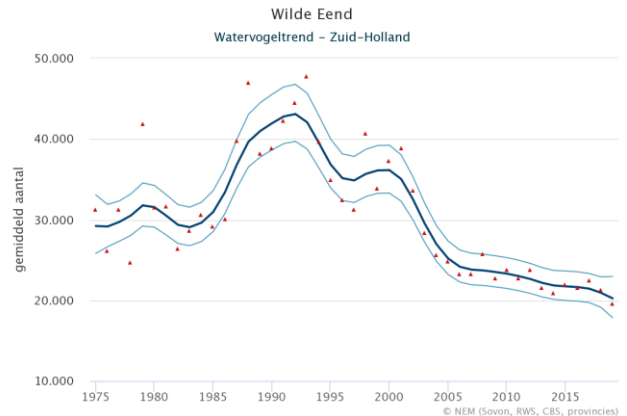
WBE	Ontheffing	Jacht		Totaal
	Buiten N2000	N2000	Buiten N2000	
Ade	0	0	772	772
Alblasserwaard-Oost	0	0	2.088	2.088
Alblasserwaard-West	0	0	1.756	1.756
De Aarlanden	0	0	2.025	2.025
Delfland	14	0	742	756
Duin- en Bollenstreek	0	0	572	572
Eiland IJsselmonde	0	0	379	379
Goeree-Overflakkee	0	5	1.896	1.901
Hoeksche Waard	0	0	1.566	1.566
Krimpenerwaard	0	0	1.742	1.742
Putten	0	0	464	464
Reeuwijk e.o.	0	85	1.798	1.883
Rijnland Zuid	0	0	706	706
Schieland	0	0	678	678
Voorne	0	0	386	386
Zuid-Holland	14	90	17.570	17.674

Kwantitatieve populatiegegevens

Voor een uitgebreide beschrijving van de populatieontwikkeling verwijzen wij u naar het faunabeheerplan jachtsoorten dat op de website van de FBE staat. Hierna is een update opgenomen van de trendgegevens (afbeelding 4).

Afbeelding 3: Aantalsontwikkeling van de wilde eend als broedvogel in Zuid-Holland, periode 1990-2020. Gebaseerd op het Meetnet Broedvogels. (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2021)

Afbeelding 4: Aantalsontwikkeling van de wilde eend als watervogel in Zuid-Holland, periode 1975-2019. Gebaseerd op het Meetnet Watervogels (seizoensgemiddelde). (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2021)

Ganzen

De Canadese gans kan onder de Wet natuurbescherming gedurende het gehele jaar worden bestreden op basis van de **landelijke vrijstelling**.

Op basis van het **aanwijzingsbesluit PZH-2012-349284462** en het aanvullende besluit ODH-2015-00016238 kan de stand van de Indische gans, nijlgans en gedomesticeerde grauwe gans (soepgans) beperkt worden met gebruikmaking van hagel- en/of kogelgeweer, vangkooi, kastval en netten.

Op basis van het faunabeheerplan ganzen Zuid-Holland 2015-2020, met een verlengde looptijd voor de periode 1 november 2020 t/m 1 maart 2021, is beheer van ganzen uitgevoerd op één opdracht, twee ontheffingen en een provinciale vrijstelling.

Opdracht ODH-2017-00035383 (vangen van ganzen in de ruiperiode) staat toe: het beperken van de omvang van de populatie van de grauwe gans, brandgans, Canadese gans en gedomesticeerde grauwe gans door middel van vangen en daarna doden met CO₂ in de ruiperiode.

Ontheffing ODH-2015-00726168 (bestrijding ganzen winterperiode) staat het doden van kolganzen en grauwe ganzen toe op percelen met kwetsbare gewassen (alle landbouwgewassen met uitzondering van oogstresten, groenbemesters en overjarig grasland).

Met uitzondering van percelen gelegen in de volgende Natura 2000-gebieden:

- Biesbosch;
- Boezems Kinderdijk;
- Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein;
- Donkse Laagten;
- Grevelingen;
- Haringvliet;
- Hollands Diep;
- Duinen Goeree & Kwade Hoek;
- Nieuwkoopse Plassen & De Haeck;
- Oudeland van Strijen;
- Krammer-Volkerak;
- De Wilck;
- Zouweboezem.

Bij het doden kan gebruik worden gemaakt van geweren een half uur voor zonsopkomst tot zonsondergang, honden (niet zijnde lange honden) en niet-levende lokvogels. Het doden kan worden uitgevoerd in de regio Noordelijke Delta van 1 november tot en met 14 februari en in de regio's Delfland en Schieland, Veenweiden en Zuid-Holland Noord van 1 november tot en met 29 februari. De grens tussen beide provinciedelen wordt gevormd door de Nieuwe Waterweg, Nieuwe Maas, de Noord en de Beneden-Merwede (van west naar oost). Er dienen preventieve middelen in het veld te worden opgesteld volgens de normen van het Faunafonds (BIJ12).

Vanaf 1 november 2020 is de bovengenoemde bestrijding (ganzen in de winterperiode) uitgevoerd op basis van de provinciale vrijstelling.

Ontheffing ODH-2015-00745305 (beheer ganzen zomerperiode) aangepast door beslissing op bezwaar PZH-2016-570065450 staat toe:

- Het opzettelijk verontrusten en doden van broedparen (koppelvormende ganzen) van de grauwe gans en Canadese gans in de provincie Zuid-Holland. Met gebruikmaking van geweren van zonsopkomst tot zonsondergang, honden (niet zijnde lange honden), niet-levende lokvogels, lokfluiten, lokvoer, mechanische en elektronische lokinstrumenten en geluidsnabootsingen.
- Het opzettelijk verontrusten en doden kan worden uitgevoerd in de regio Noordelijke Delta van 1 februari tot en met 14 februari en in de regio's Delfland en Schieland, Veenweiden en Zuid-Holland Noord van 1 februari tot en met 29 februari. De grens tussen beide provinciedelen wordt gevormd door de Nieuwe Waterweg, Nieuwe Maas, de Noord en de Beneden-Merwede (van west naar oost).
- Het zoeken, rapen, uit het nest nemen, beschadigen of vernielen van eieren en het beschadigen, vernielen, uithalen en wegnemen of verstoren van nesten van grauwe gans, kolgans, brandgans en Canadese gans in de provincie Zuid-Holland in de periode 1 februari tot en met 30 juni.
- Het opzettelijk verontrusten en doden van grauwe ganzen, kolganzen, brandganzen en Canadese ganzen. Met gebruikmaking van geweren van zonsopkomst tot zonsondergang, honden (niet zijnde lange honden), lokvogels, lokfluiten, lokvoer, mechanische en elektronische lokinstrumenten en geluidsnabootsingen.
- Het opzettelijk verontrusten en doden kan worden uitgevoerd in de regio Noordelijke Delta van 15 februari tot en met 31 oktober en in de regio's Delfland en Schieland, Veenweiden en Zuid-Holland Noord van 1 maart tot en met 31 oktober. De grens tussen beide provinciedelen wordt gevormd door de Nieuwe Waterweg, Nieuwe Maas, de Noord en de Beneden-Merwede (van west naar oost).

Er is tevens een **provinciale vrijstelling** voor de grauwe gans, kolgans, brandgans en Canadese gans. Gedeputeerde Staten hebben het van kracht zijnde faunabeheerplan voor de ganzen van toepassing verklaard op de uitvoering van deze provinciale vrijstelling. In aanvulling op wat is toegestaan in de ontheffingen (zomerperiode en winterperiode), is het toegestaan om op te treden van een half uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst en van zonsondergang tot een half uur na zonsondergang. Daarnaast mogen gewonde ganzen met een slag- snij- of steekwapen worden gedood.

De in 2020 van kracht zijnde ontheffing **ODH-2018-00140966**, verleend aan Rotterdam The Hague Airport, staat bestrijding van diverse ganzensoorten toe, zie hiervoor de informatie op p. 12.

Maatregelen

Tabel 11: Registraties van gedode ganzen op basis van ontheffing, opdracht en vrijstelling. Cijfers zijn inclusief vangacties. Zuid-Holland – 2020

WBE	Brandgans	Canadese gans	Grauwe gans	Indische gans	Kolgans	Nijlgans	Soepgans	Totaal
N2000								
Alblasserwaard-West	0	13	138	0	2	11	0	164
De Aarlanden	6	29	624	0	0	52	0	711
Goeree-Overflakkee	40	1	116	0	12	13	0	182
Hoeksche Waard	165	136	849	0	3	36	6	1.195
Reeuwijk e.o.	271	11	1.048	1	275	25	1	1.632
Voorne	0	0	29	0	15		0	44
Zuid-Holland	482	190	2.804	1	307	137	7	3.928
Buiten N2000								
Ade	137	426	1.396	0	162	576	3	2.700
Alblasserwaard-Oost	382	800	2.695	0	337	1.113	1	5.328
Alblasserwaard-West	101	500	1.546	0	317	705	0	3.169
De Aarlanden	44	300	3.928	2	275	438	16	5.003
Delfland	117	2.538	2.010	0	411	1.142	49	6.267
Duin- en Bollenstreek	98	520	946	0	95	1.425	35	3.119
Eiland IJsselmonde	21	191	903	0	0	362	1	1.478
Goeree-Overflakkee	3.598	466	8.439	1	172	236	12	12.924
Hoeksche Waard	1.446	1.257	9.138	1	101	1.100	68	13.111
Krimpenerwaard	144	1.184	5.317	1	207	1.397	45	8.295
Putten	996	567	2.237	0	302	655	0	4.757
Reeuwijk e.o.	666	390	4.742	5	562	910	0	7.275
Rijnland Zuid	34	1.049	1.521	0	115	465	1	3.185
Schieland	102	709	2.374	1	13	815	4	4.018
Voorne	168	395	1.159	0	33	278	0	2.033
Zuid-Holland	8.054	11.292	48.351	11	3.102	11.617	235	82.662
N2000 & Buiten N2000								
Zuid-Holland	8.536	11.482	51.155	12	3.409	11.754	242	86.590

Tabel 12: Aantal gevangen ganzen per WBE. Zuid-Holland – 2020

WBE	Canadese gans	Grauwe gans	Soepgans	Totaal
De Aarlanden	0	145	0	145
Delfland	404	76	37	517
Zuid-Holland	404	221	37	662

Tabel 13: Aantal bewerkte eieren per WBE. Zuid-Holland – 2020

WBE	Brandgans	Canadese gans	Grauwe gans	Indische gans	Kolgans	Nijlgans	Soepgans	Totaal
N2000								
Ablasserwaard-West	0	5	5.265	0	1	0	0	5.271
De Aarlanden	6	38	2.789	0	0	171	16	3.020
Goeree-Overflakkee	0	0	0	0	0	0	0	0
Hoeksche Waard	0	0	0	0	0	0	0	0
Reeuwijk e.o.	333	33	2.625	0	0	30	0	3.021
Voorne	0	0	0	0	0	0	0	0
Zuid-Holland	339	76	10.679	0	1	201	16	11.312
Buiten N2000								
Ade	0	6	316	0	0	8	0	330
Ablasserwaard-Oost	251	359	319	0	0	8	0	937
Ablasserwaard-West	0	18	8.880	0	109	0	0	9.007
De Aarlanden	0	0	2.553	0	0	45	24	2.622
Delfland	42	5.613	5.581	0	0	1.756	631	13.623
Duin- en Bollenstreek	0	10	94	0	0	0	31	135
Eiland IJsselmonde	0	29	532	0	0	259	155	975
Goeree-Overflakkee	584	0	81	0	0	0	0	665
Hoeksche Waard	5.620	6	109	0	0	18	0	5.753
Krimpenerwaard	277	712	6.468	0	151	475	19	8.102
Putten	385	279	2.978	0	0	228	5	3.875
Reeuwijk e.o.	468	5	1.824	0	0	23	92	2.412
Rijnland Zuid	0	239	862	0	0	94	0	1.195
Schieland	165	189	3.392	0	0	440	644	4.830
Voorne	65	47	47	0	0	10	0	169
Zuid-Holland	7.857	7.512	34.036	0	260	3.364	1.601	54.630
N2000 & Buiten N2000								
Zuid-Holland	8.196	7.588	44.715	0	261	3.565	1.617	65.942

Tabel 14: Aantal bewerkte nesten per WBE. Zuid-Holland – 2020

WBE	Brandgans	Canadese gans	Grauwe gans	Indische gans	Kolgans	Nijlgans	Soepgans	Totaal
N2000								
Alblasserwaard-West	0	2	905	0	1	0	0	908
De Aarlanden	1	7	413	0		21	2	444
Goeree-Overflakkee	0	0	0	0	0	0	0	0
Hoeksche Waard	0	0	0	0	0	0	0	0
Reeuwijk e.o.	60	5	382	0	0	4	0	451
Voorne	0	0	0	0	0		0	0
Zuid-Holland	61	14	1.700	0	1	25	2	1.803
Buiten N2000								
Ade	0	1	61	0	0	1	0	63
Alblasserwaard-Oost	62	67	63	0	0	1	0	193
Alblasserwaard-West	0	4	1.521	0	25	0	0	1.550
De Aarlanden	0	0	472	0	0	5	4	481
Delfland	11	1.244	1.098	0	0	245	166	2.764
Duin- en Bollenstreek	0	2	19	0	0	0	6	27
Eiland IJsselmonde	0	6	139	0	0	47	21	213
Goeree-Overflakkee	128	0	18	0	0	0	0	146
Hoeksche Waard	1.270	1	24	0	0	0	0	1.295
Krimpenerwaard	71	122	1.220	0	22	59	5	1.499
Putten	107	49	477	0	0	30	3	666
Reeuwijk e.o.	88	1	283	0	0	3	13	388
Rijnland Zuid	0	41	154	0	0	12	0	207
Schieland	27	40	599	0	0	68	85	819
Voorne	0	0	0	0	0	1	0	1
Zuid-Holland	1.764	1.578	6.148	0	47	472	303	10.312
N2000 & Buiten N2000								
Zuid-Holland	1.825	1.592	7.848	0	48	497	305	12.115

Kwantitatieve populatiegegevens

Een gedetailleerde uitwerking van de zomertelling 2020 is opgenomen in het telrapport zomerganzen 2020 dat op onze [website](#) staat.

Getelde aantal ganzen in Zuid-Holland op basis van eerdere rapportages								
Jaar	Grauwe Gans	Brandgans	Canadese Gans	Nijlgans	Soepgans	Kolgans	Indische Gans	Totaal
2012	85.811	27.996	18.451	13.374	3.209	1.128	133	150.103
2013	72.824	19.074	15.591	8.920	2.413	1.374	99	120.295
2014	92.113	21.899	19.933	12.036	2.747	1.052	73	149.853
2015	72.651	27.891	15.425	12.225	2.246	1.246	230	131.914
2016	78.859	20.374	20.294	11.275	2.469	521	67	133.859
2017	82.714	23.581	19.055	9.940	2.211	537	83	138.121
2018	91.732	19.763	18.959	11.108	2.484	551	114	144.711
2019	90.347	20.804	20.750	11.064	2.382	632	100	146.079
2020	106.444	21.358	23.308	12.701	2.209	2.089	71	168.180

Afbeelding 5: Aantal getelde ganzen in Zuid-Holland, Zomertelling 2020. (Gommer & Keuper, 2020)

Knobbelzwaan

Het faunabeheerplan knobbelzwaan 2018-2024 is op 4 september 2018 goedgekeurd en na aanpassing opnieuw goedgekeurd op 4 juni 2019. Dit faunabeheerplan beschrijft de uitvoering van een provinciale vrijstelling voor knobbelzwanen.

Door toewijzing van een aantal voorlopige voorzieningen kon in 2020 geen gebruik gemaakt worden van de provinciale vrijstelling voor knobbelzwanen, zie hiervoor onder Rechtszaken.

Op 2 maart 2020 is daarom **opdracht ODH-2020-00028338** afgegeven. Deze opdracht staat het bewerken van eieren van de knobbelzwaan toe in de WBE's Alblasserwaard-Oost, Alblasserwaard-West, Krimpenerwaard, Reeuwijk en omstreken, Hoeksche Waard en De Aarlanden in de periode 2 maart t/m 30 april 2020. De opdracht wordt uitgevoerd volgens het Protocol nestbewerking knobbelzwanen in Zuid-Holland 2020.

De in 2020 van kracht zijnde ontheffing **ODH-2018-00140966**, verleend aan Rotterdam The Hague Airport, staat bestrijding van knobbelzwanen toe, zie hiervoor de informatie op p. 12.

Maatregelen

In 2020 zijn geen knobbelzwanen gedood. Er zijn 265 eieren en 48 nesten bewerkt.

Tabel 15: Aantal geregistreerde bewerkte eieren en nesten van knobbelzwanen. Zuid-Holland - 2020

WBE	Eieren	Nesten
Alblasserwaard-Oost	13	2
De Aarlanden	25	4
Krimpenerwaard	216	39
Reeuwijk e.o.	11	3
Zuid-Holland	265	48

Kwantitatieve populatiegegevens

In januari worden de knobbelzwanen in Zuid-Holland geteld. Dit gebeurt volgens het protocol voor de wintertelling dat op de [website](#) staat. Tijdens de wintertelling van 2020 zijn er 17.728 knobbelzwanen geteld in Zuid-Holland

Tabel 16: Aantal waargenomen knobbelzwanen tijdens de wintertelling (januari). Zuid-Holland - 2020

WBE	Getelde Knobbelzwanen
Ade	730
Alblasserwaard-Oost	1.167
Alblasserwaard-West	1.600
De Aarlanden	1.040
Delfland	618
Duin- en Bollenstreek	479
Eiland IJsselmonde	485
Goeree-Overflakkee	1.201
Hoeksche Waard	1.378
Krimpenerwaard	3.472
Putten	1.260
Reeuwijk e.o.	879
Rijnland Zuid	1.375
Schieland	1.046
Voorne	998
Zuid-Holland	17.728

Rechtszaken

Tegen het in 2018 door GS goedgekeurde faunabeheerplan knobbelzwaan 2018-2024 is bezwaar gemaakt door Stichting Dierenradar en Stichting de Faunabescherming. Door toewijzing van de voorlopige voorziening door de Rechtbank Den Haag, hangende de bezwaarprocedure, is de werking van de vrijstelling in 2018 geschorst. Als gevolg van het advies van de Awb-bezwarencommissie heeft de FBE het faunabeheerplan aangepast en GS hebben op 4 juni 2019 een nieuw goedkeuringsbesluit genomen.

Dierenradar en Faunabescherming hebben in 2019 tegen het nieuwe goedkeuringsbesluit beroep ingesteld bij de rechtbank Den Haag in combinatie met een verzoek om voorlopige voorziening. De rechtbank heeft daarop het besluit geschorst. Op verzoek van de rechtbank heeft de Stichting Advisering Bestuursrechtspraak (STAB) advies uitgebracht. Op 24 november 2020 heeft een zitting bij de rechtbank plaats gevonden. Op 5 januari 2021 heeft de rechtbank uitspraak gedaan en is het beroep gegrond verklaard. Hiertegen hebben de FBE en de provincie hoger beroep bij RvS aangetekend.

Concreet betekent dit dat sinds het nemen van het goedkeuringsbesluit in 2018 er geen bestrijding van knobbelzwanen op basis van de provinciale vrijstelling heeft kunnen plaats vinden.

Smient

Het faunabeheerplan smient 2017-2023 is op 9 november 2017 goedgekeurd.

Door rechtszaken en toewijzing van een aantal voorlopige voorzieningen en uiteindelijk vernietiging van het besluit door rechtbank Den Haag, is uitvoering van het faunabeheerplan smient niet mogelijk geweest, zie hiervoor onder Rechtszaken.

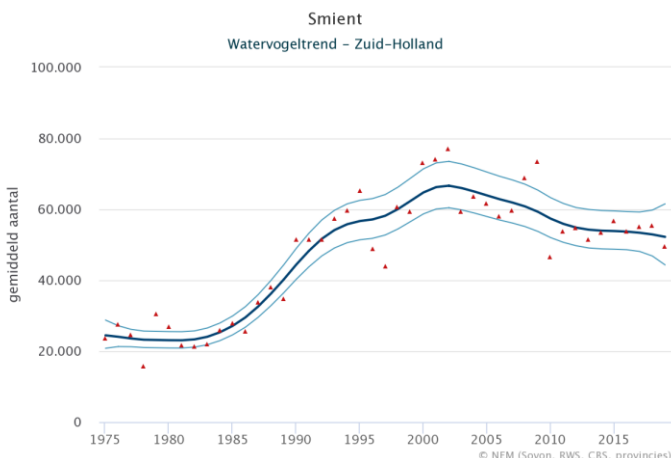
De in 2020 van kracht zijnde ontheffing **ODH-2018-00140966**, verleend aan Rotterdam The Hague Airport, staat bestrijding van smienten toe, zie hiervoor de informatie op p. 12.

Maatregelen

In 2020 zijn er geen smienten geschoten in Zuid-Holland.

Kwantitatieve populatiegegevens

Voor een uitgebreide beschrijven van de populatieontwikkeling van de smient verwijzen wij u naar het faunabeheerplan smient dat op de website van de FBE staat. Hierna staat een update van de trendgegevens (afbeelding 6). Er zijn onvoldoende gegevens beschikbaar over de broedvogels om daar een overzicht van te geven.

Afbeelding 6: Aantalsontwikkeling van de smient als watervogel in Zuid-Holland, periode 1975-2019. Gebaseerd op het Meetnet Watervogels (seizoensgemiddelde) (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2021)

Rechtszaken

Tegen het goedkeuringsbesluit van het faunabeheerplan smient is bezwaar gemaakt door de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels en Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland. Tevens is er een voorlopige voorziening gevraagd die in 2017 is toegewezen. In 2018 is door GS een beslissing op bezwaar genomen. Hiertegen hebben dezelfde partijen beroep ingesteld bij de Rechtbank Den Haag, in combinatie met een voorlopige voorziening, waardoor het goedkeuringsbesluit wederom geschorst werd. Op 3 december 2019 heeft de rechtbank uitspraak gedaan en is het beroep gegrond verklaard en het goedkeuringsbesluit vernietigd. Tegen deze uitspraak hebbende FBE en de provincie in januari 2020 hoger beroep aangetekend bij de Raad van State. Op 27 oktober 2020 heeft de zitting van het hoger beroep plaats gevonden.

Kraaiachtigen

De kauw en de zwarte kraai kunnen gedurende het gehele jaar worden bestreden op basis van de landelijke vrijstelling. De faunabeheerplannen kauw 2017-2023 en zwarte kraai 2017-2023 die deze bestrijding mogelijk maken zijn op 5 juli 2017 goedgekeurd.

Op basis van de faunabeheerplannen kauw en zwarte kraai is op 11 februari 2019, als aanvulling op de landelijke vrijstelling, ontheffing ODH-2018-00112594 afgegeven.

Ontheffing ODH-2018-00112594 staat het doden door middel van cervicale dislocatie voor het uit het lijden verlossen van gewonde zwarte kraaien en kauwen toe, alsmede het gebruik van het geweer een half uur voor zonsopkomst en binnen de afpalingskring van een eendenkooi.

De in 2020 van kracht zijnde ontheffing **ODH-2018-00140966**, verleend aan Rotterdam The Hague Airport, staat bestrijding van diverse kraaiachtigen (waaronder eksters) toe, zie hiervoor de informatie op p. 12.

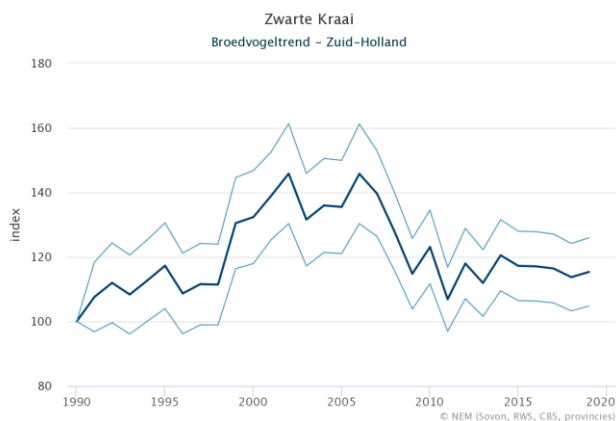
Maatregelen

Tabel 17: Gerapporteerd afschot van kauwen, zwarte kraaien en eksters op vrijstelling en op ontheffing. Zuid-Holland – 2020

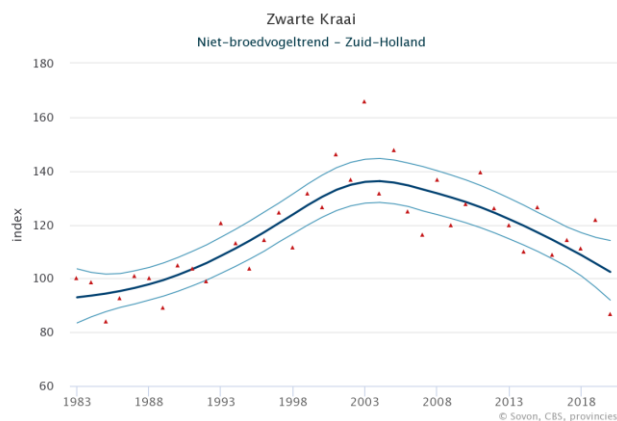
WBE	Kauw		Zwarte Kraai		Ekster	WBE Totaal
	N2000	Buiten N2000	N2000	Buiten N2000	Buiten N2000	
Ade	0	706	0	329	0	1.035
Alblasserwaard-Oost	0	1.227	0	955	0	2.182
Alblasserwaard-West	0	1.255	0	773	0	2.028
De Aarlanden	0	858	0	719	0	1.577
Delfland	0	1.578	0	1.251	12	2.841
Duin- en Bollenstreek	0	1.062	23	784	0	1.869
Eiland IJsselmonde	0	449	0	334	0	783
Goeree-Overflakkee	0	813	7	851	0	1.671
Hoeksche Waard	43	1.294	21	1.426	0	2.784
Krimpenerwaard	0	915	0	1.072	0	1.987
Putten	0	482	0	778	0	1.260
Reeuwijk e.o.	5	828	27	447	0	1.307
Rijnland Zuid	0	930	0	489	0	1.419
Schieland	0	1.045	0	1.019	0	2.064
Voorne	0	832	3	694	0	1.529
Zuid-Holland	48	14.274	81	11.921	12	26.336

Kwantitatieve populatiegegevens

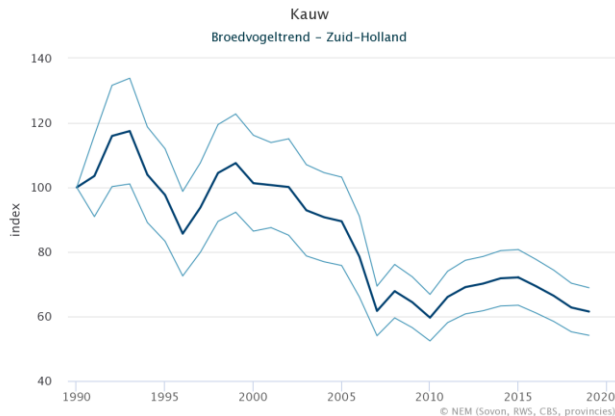
Voor een uitgebreide beschrijving van de populatieontwikkeling verwijzen wij u naar de faunabeheerplannen die op de website van de FBE staan. Hierna is een update van de trendgegevens voor zwarte kraai en kauw opgenomen (afbeelding 7 t/m 10).

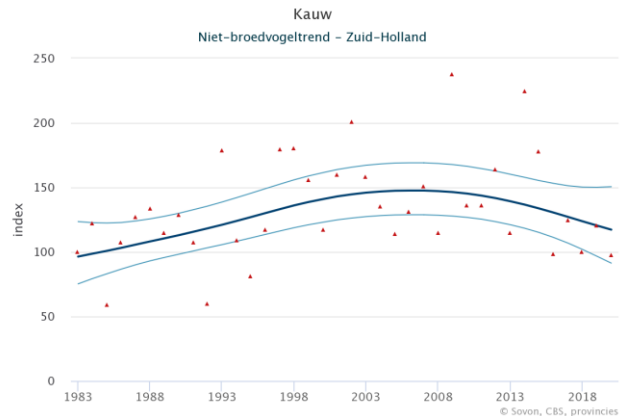
Afbeelding 7: Aantalsontwikkeling van de zwarte kraai als broedvogel in Zuid-Holland, periode 1990-2020. Gebaseerd op het Meetnet Broedvogels. (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2021)

Afbeelding 8: Aantalsontwikkeling van de zwarte kraai als niet-broedvogel in Zuid-Holland, periode 1975-2019. Gebaseerd op het Punt Tansect Tellingen project (PTT). (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2021)

Afbeelding 9: Aantalsontwikkeling van de kauw als broedvogel in Zuid-Holland, periode 1990-2020. Gebaseerd op het Meetnet Broedvogels. (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2021)

Afbeelding 10: Aantalsontwikkeling van de kauw als niet-broedvogel in Zuid-Holland, periode 1975-2019. Gebaseerd op het Punt Tansect Tellingen project (PTT). (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2021)

Meeuwen in havengebieden

Op basis van het faunabeheerplan meeuwen havengebieden Rotterdam, Dordrecht en Alblasterdam 2015-2019, met een verlengde looptijd voor de periode 1 april t/m 31 juli 2020, is gebruik gemaakt van een provinciale vrijstelling.

De **provinciale vrijstelling** staat het opzettelijk vernielen of beschadigen van eieren en nesten van zilvermeeuw en kleine mantelmeeuw toe, binnen de havengebieden van Rotterdam, Dordrecht en Alblasterdam ten behoeve van de openbare veiligheid, de volksgezondheid en de veiligheid van het luchtverkeer, in de periode 1 april t/m 31 juli 2020.

De vrijstelling is van toepassing op de volgende categorieën van bedrijven: chemie, petrochemie, olieopslag en raffinage, energieproductie, overslag van containers, overslag massagoederen (ertsen, steenkool, etc.), overslag voedingsmiddelen (soja, granen, etc.) en bedrijven met een helikopterplatforms.

De FBE geeft toestemming voor het gebruik van de vrijstelling aan bedrijven in de havengebieden op basis van een plan van aanpak.

Op 24 april 2020 is **ontheffing ODH-2020-00047684** verleend voor een kering gelegen in de gemeenten Rotterdam en Hoek van Holland. Ontheffing is verleend voor het opzettelijk beschadigen en vernielen van nesten en eieren, als ook het opzettelijk wegnemen van en het rapen en onder zich hebben van eieren van de stormmeeuw.

Op 8 mei 2020 is **ontheffing ODH-2020-00031486** verleend voor de gemeente Delft. Ontheffing is verleend voor het verstoren en incidenteel doden van foeragerende meeuwen door middel van een woestijnbuizerd.

Op 18 juni 2020 is **ontheffing ODH-2020-00054680** verleend voor een bedrijf te Hoek van Holland. Ontheffing is verleend voor het opzettelijk beschadigen en vernielen van nesten en eieren, als ook het opzettelijk wegnemen van en het rapen en onder zich hebben van eieren van de kleine mantelmeeuw.

De in 2020 van kracht zijnde ontheffing **ODH-2018-00140966**, verleend aan Rotterdam The Hague Airport, staat bestrijding van diverse meeuwensoorten toe, zie hiervoor de informatie op p. 12.

FBE Zuid-Holland

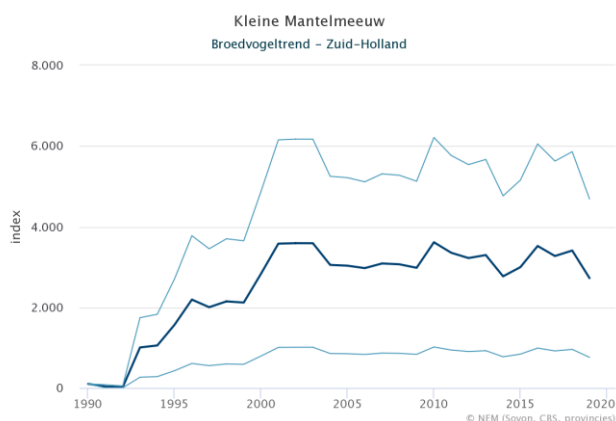
© Faunabeheereenheid Zuid-Holland | Postbus 85881 | 2508 CN | Den Haag
(085) 210 3628 | info@fbezh.nl | www.fbezh.nl

Maatregelen

Tabel 18: Gerapporteerd aantal bewerkte nesten en eieren per meeuwensoort en WBE. Zuid-Holland - 2020

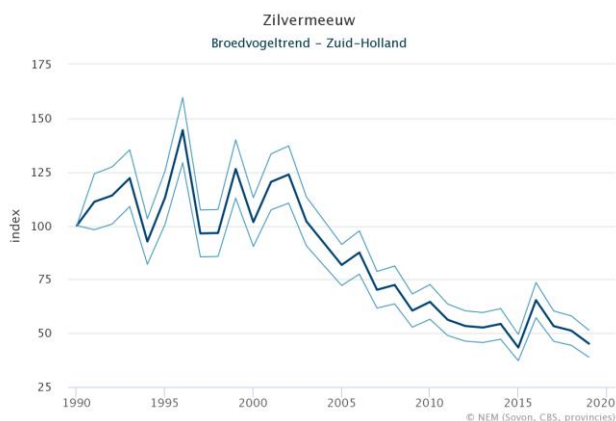
WBE	Kleine Mantelmeeuw		Stormmeeuw		Zilvermeeuw		Totaal	
	Nesten	Eieren	Nesten	Eieren	Nesten	Eieren	Nesten	Eieren
Delfland	0	0	7	21	0	0	7	21
Hoeksche Waard	0	0	0	0	67	183	67	183
Voorne	4.842	12.325	10	26	1.090	2.610	5.942	14.961
Zuid-Holland	4.842	12.325	17	47	1.157	2.793	6.016	15.165

Kwantitatieve populatiegegevens

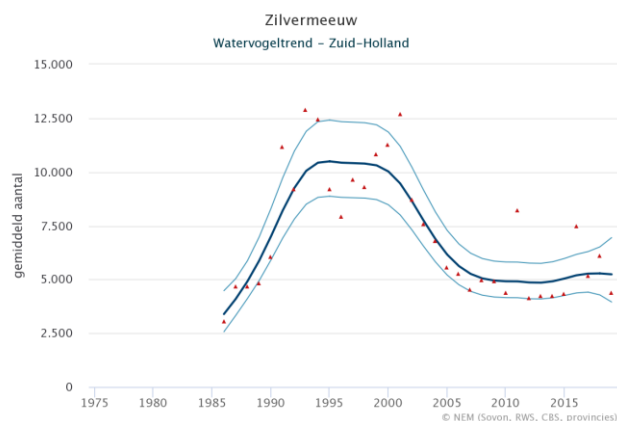

Afbeelding 11: Aantalsontwikkeling van de kleine mantelmeeuw als broedvogel in Zuid-Holland, periode 1990-2020. Gebaseerd op het Meetnet Broedvogels. (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2021)

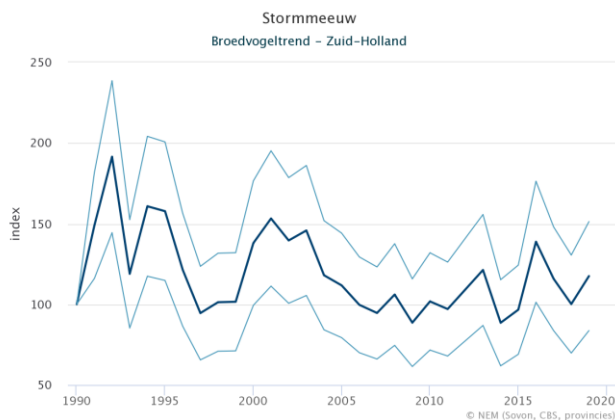
Onvoldoende gegevens voor watervogeltrend

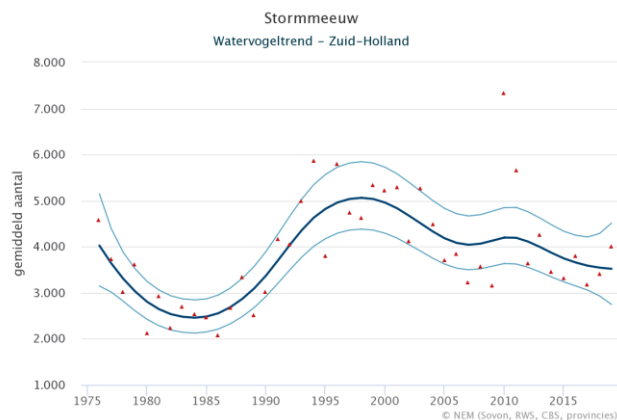
Afbeelding 12: Aantalsontwikkeling van de zilvermeeuw als broedvogel in Zuid-Holland, periode 1990-2020. Gebaseerd op het Meetnet Broedvogels. (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2021)

Afbeelding 13: Aantalsontwikkeling van de zilvermeeuw als watervogel in Zuid-Holland, periode 1975-2019. Gebaseerd op het Meetnet Watervogels. (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2021)

Afbeelding 14: Aantalsontwikkeling van de stormmeeuw als broedvogel in Zuid-Holland, periode 1990-2020. Gebaseerd op het Meetnet Broedvogels. (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2021)

Afbeelding 15: Aantalsontwikkeling van de stormmeeuw als watervogel in Zuid-Holland, periode 1975-2019. Gebaseerd op het Meetnet Watervogels. (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2021)

Vos

De vos is bestreden op basis van de landelijke vrijstelling. Het faunabeheerplan vos 2017-2023 dat deze bestrijding mogelijk maakt is op 5 juli 2017 goedgekeurd.

Op basis van het faunabeheerplan vos is op 27 december 2018, als aanvulling op de landelijke vrijstelling, ontheffing ODH-2018-00114655 afgegeven.

Ontheffing ODH-2018-00114655 staat het gebruik van het geweer toe in de nacht en voorzien van een kunstmatige lichtbron, een restlichtversterker of warmtebeeldkijker en binnen de afpalingskring van een eendenkooi.

De FBE geeft toestemming voor het gebruik van deze ontheffing op basis van een plan van aanpak van de WBE.

De in 2020 van kracht zijnde ontheffing **ODH-2018-00140966**, verleend aan Rotterdam The Hague Airport, staat bestrijding van vossen toe, zie hiervoor de informatie op p. 12.

Maatregelen

Tabel 19: Gerapporteerd afschot van vossen per WBE. Zuid-Holland – 2020

WBE	Ontheffing		Vrijstelling		WBE Totaal
	Buiten N2000	N2000	Buiten N2000	N2000	
Ade	0	0	1	0	1
Alblasserwaard-Oost	1	0	5	0	6
Alblasserwaard-West	5	0	10	0	15
De Aarlanden	33	2	6	6	47
Delfland	32	0	37	0	69
Duin- en Bollenstreek	201	1	46	5	253
Hoeksche Waard	4	0	38	0	42
Krimpenerwaard	19	0	5	0	24
Reeuwijk e.o.	2	0	0	0	2
Rijnland Zuid	4	0	14	0	18
Schieland	30	0	25	0	55
Voorne	0	0	10	6	16
Zuid-Holland	331	3	197	17	548

FBE Zuid-Holland

© Faunabeheereenheid Zuid-Holland | Postbus 85881 | 2508 CN | Den Haag
(085) 210 3628 | info@fbezh.nl | www.fbezh.nl

Kwantitatieve populatiegegevens

Voor een uitgebreide beschrijving van de populatieontwikkeling van de vos verwijzen wij u naar het faunabeheerplan vos dat op de website van de FBE staat.

Rechtszaken

Tegen de ontheffing verleend op 27 december 2018 is bij de rechtbank Den Haag beroep ingesteld door Fauna4life en Animal Rights. De zitting heeft plaats gevonden op 24 november 2020.

Op 5 januari 2021 heeft de rechtbank uitspraak gedaan en is het beroep gegrond verklaard en het besluit vernietigd. Tegen deze uitspraak hebben de FBE en de provincie hoger beroep aangetekend bij Raad van State.

Eendenkooien

Ontheffing ODH-2017-00120269 staat het gebruik van een geweer binnen de afpalingskring van specifiek genoemde eendenkooien toe om:

- beheer en schadebestrijding met het geweer mogelijk te maken volgens het geldende beheerplan;
- bij de bestrijding van exoten en verwilderde dieren, te weten: de grauwe gans, kolgans, brandgans, Canadese gans, knobbelzwaan, wilde eend, fazant, haas, houtduif, kauw, zwarte kraai, vos, exoten en verwilderde dieren zoals opgenomen in aanwijzingsbesluit met kenmerk PZH-2012-349284462 (m.u.v. de verwilderde kat).

Voor het gebruik van de ontheffing is schriftelijke toestemming van de kooiker van de eendenkooi ter plaatse vereist.

Exoten en verwilderde dieren

Op basis van het **aanwijzingsbesluit PZH-2012-349284462** en het aanvullende besluit ODH-2015-00016238, kan de stand van de volgende exoten en verwilderde dieren worden beperkt met gebruikmaking van hagel- en/of kogelgeweer, vangkooi en kastval: rosse stekelstaart, gedomesticeerde rotsduif (verwilderde postduif), verwilderde kat (niet met het geweer), Amerikaanse nerts, marterhond, wasbeer, muskusrat, beverrat, nijlgans, Indische gans en soepgans.

Op basis van **opdracht ODH-2018-00019545**, afgegeven op 24 april 2018, kan de omvang van de populatie van de rosse stekelstaart in Zuid-Holland worden beperkt. Deze aanvulling op de aanwijzing uit 2012 was nodig om specifieke personen toestemming te kunnen geven voor de bestrijding en om het gebruik van het luchtdrukgeweer en optreden in de bebouwde kom mogelijk te maken.

Op basis van **opdracht ODH-2018-00079241**, afgegeven op 18 juli 2018, kan de omvang van de populatie van de verwilderde duif in de Europoort te Rotterdam worden beperkt. Deze aanvulling op de aanwijzing was nodig omdat de aanwijzing te beperkt was in de aanwijzing van de personen die de aanwijzing kunnen gebruiken. Ook behoort het gebruik van een luchtdrukgeweer, al dan niet voorzien van een geluiddemper, in de Europoort tot de mogelijkheden van de opdracht van 18 juli 2018. Van deze opdracht is gebruik gemaakt tot en met 7 april 2020.

Op basis van **Opdracht ODH-2019-00087037**, afgegeven op 8 april 2020, kan de omvang van de populatie van de verwilderde duif in Zuid-Holland worden beperkt met gebruikmaking van luchtdrukgeweer, kogelgeweer, geluiddemper, kunstmatige lichtbron, vangkooien en netten. Ook binnen de bebouwde kom. De FBE geeft toestemming voor het gebruik van de opdracht op basis van een plan van aanpak.

Maatregelen

Voor het afschot van nijlgans, Indische gans, soepgans en verwilderd damhert: zie [eerder in dit verslag](#).

Tabel 20: Gerapporteerd afschot van verwilderde postduif. Zuid-Holland – 2020

WBE	Buiten N2000
Alblasserwaard-West	64
De Aarlanden	26
Duin- en Bollenstreek	73
Eiland IJsselmonde	43
Goeree-Overflakkee	36
Hoeksche Waard	95
Krimpenerwaard	6
Putten	51
Rijnland Zuid	35
Schieland	5
Voorne	795
Zuid-Holland	1.229

Tabel 21: Gerapporteerde gedode verwilderde katten. Zuid-Holland - 2020

WBE	Buiten N2000
Ade	6
De Aarlanden	7
Hoeksche Waard	1
Zuid-Holland	14

Tabel 22: Gerapporteerd afschot rosse stekelstaart. Zuid-Holland - 2020

WBE	Buiten N2000
Rijnland Zuid	1
Schieland	1
Zuid-Holland	1

Tabel 23: Gerapporteerd afschot wasbeer. Zuid-Holland - 2020

WBE	Buiten N2000
De Aarlanden	1
Zuid-Holland	1

Kwantitatieve populatiegegevens

De enige exoten die worden geteld zijn de nijlgans, Indische gans, de soepgans, de rosse stekelstaart en de huiskraai. De gegevens van de ganzensoorten staan in het hoofdstuk over de ganzen. Van de huiskraai en de rosse stekelstaart zijn onvoldoende gegevens beschikbaar voor een trendanalyse. ^{6 7}

Bever

Op 18 januari 2019 is **onthefing ODH-2019-00002171** verleend voor het opzettelijk verstoren van de bever, als ook het beschadigen en vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de bever binnen het werkgebied van het waterschap Rivierenland. Deze ontheffing heeft een looptijd van maximaal

⁶ (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2021)

⁷ (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2021)

2 jaar, omdat een faunabeheerplan bever ontbreekt. De ontheffingsperiode wordt gebruikt voor de aanvraag en het verkrijgen van een nieuwe ontheffing op grond van een vastgesteld beverprotocol. Een aanvraag daartoe is in 2020 ingediend.

Ratten

Op 13 augustus 2020 is **ontheffing ODH-2020-00065330** verleend, met een verbeterde expeditie op 11 september 2020. En met een wijziging van de voorschriften, ODH-2020-00155173, op 25 januari 2021. Deze ontheffing staat het gebruik van een luchtdrukgeweer toe, met gebruikmaking van een geluiddemper, kunstmatige lichtbron en nachtzichtapparatuur, bij de bestrijding van de bruine en zwarte rat in de gehele provincie Zuid-Holland. Ook bij bestrijding binnen de bebouwde kom en binnen de afpalingskring van een eendenkooi. De FBE geeft toestemming voor het gebruik van deze ontheffing op een voor publiek toegankelijke locatie op basis van een plan van aanpak. Ratten die gedood worden op basis van de ontheffing moeten in Dora geregistreerd worden. Tevens heeft de FBE de WBE's en jagers verzocht om alle ratten die zij overdag vangen of schieten ook te registreren.

Maatregelen

In 2020 zijn 563 gedode ratten geregistreerd. Het overgrote deel waren bruine ratten, er zijn slechts twee zwarte ratten geregistreerd. Van de 563 ratten zijn er 7 gedood met een klem of val, de rest is met het luchtdrukgeweer gedood. Er zijn geen registraties gemaakt van ratten die overdag met een kogel- of hagelgeweer zijn gedood. Dit komt waarschijnlijk doordat ratten overdag amper zichtbaar zijn. Het overdag doden met een kogel- of hagelgeweer komt dus zelden voor. Geen enkele rat is binnen N2000 gebieden gedood.

Tabel 24: Gerapporteerd aantal gedode ratten. Zuid-Holland - 2020

WBE	Bruine Rat			Zwarte Rat		WBE Totaal
	Luchtdruk	Vallen of Klemmen	Totaal	Luchtdruk	Totaal	
Ade	77	0	77	2	2	79
Alblasserwaard-West	59	0	59	0	0	59
De Aarlanden	2	0	2	0	0	2
Delfland	0	2	2	0	0	2
Duin- en Bollenstreek	131	0	131	0	0	131
Eiland IJsselmonde	122	0	122	0	0	122
Hoeksche Waard	11	0	11	0	0	11
Krimpenerwaard	0	5	5	0	0	5
Putten	9	0	9	0	0	9
Reeuwijk e.o.	94	0	94	0	0	94
Rijnland Zuid	37	0	37	0	0	37
Schieland	12	0	12	0	0	12
Zuid-Holland	554	7	561	2	2	563

Literatuur

Gommer, R. & Keuper, D., 2020. *Intergrale telling standganzen Zuid-Holland 2020*, Culemborg: CLM.

NDDFF Verspreidingsatlas Zoogdieren, 2020. *Castor fiber - Bever*. [Online]

Available at: <https://www.verspreidingsatlas.nl/8496057#>

Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2021. *Huiskraai*. [Online]

Available at: <https://stats.sovon.nl/stats/soort/15620/?prov=ZH>

Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2021. *Kauw*. [Online]

Available at: <https://stats.sovon.nl/stats/soort/15600/?prov=ZH>

Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2021. *Kleine Mantelmeeuw*. [Online]

Available at: <https://stats.sovon.nl/stats/soort/5910/?prov=ZH>

Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2021. *Rosse stekelstaart*. [Online]

Available at: <https://stats.sovon.nl/stats/soort/2250/?prov=ZH>

Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2021. *Smient*. [Online]

Available at: <https://stats.sovon.nl/stats/soort/1790/?prov=ZH>

Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2021. *Stormmeeuw*. [Online]

Available at: <https://stats.sovon.nl/stats/soort/5900/?prov=ZH>

Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2021. *Wilde eend*. [Online]

Available at: <https://stats.sovon.nl/stats/soort/1860/?prov=ZH>

Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2021. *Zilvermeeuw*. [Online]

Available at: <https://stats.sovon.nl/stats/soort/5920/?prov=ZH>

Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2021. *Zwarte kraai*. [Online]

Available at: <https://stats.sovon.nl/stats/soort/15671/?prov=ZH>